

En oral se lahko izvrstno oskrbljuje, al 10 in še več pa ne gre tako brzo! Na to ti rečem: Kdor ima 10 in še več oralov vinograda še ložeje zboljšuje od unega z enim oralom; saj ima več dohodkov, več prikladne k boljšanju zemlje, živine, več moči, več vinarjev: daj jim zaslužka! — Kdor ima 10 krav, ima tudi več mleka, smetene, sira, masla, gnoja itd., in mora obenem več krme, nastelje, ljudi itd. imeti od unega, koji ima le eno kravo. Ako pa ne gre, zmanjšaj si število krav! Vse je primerno.

Spravljaj vino pošteno skupaj; in na dobrem imenu ti naj več bo kot na vsaki drugi robi. V pivnici, kleti naj bo vse lično in snažno brez plesnin in pajčevin, kar se mora večkrat snažiti. Glej, lani sem 2 polnjaka 64 leta prav kislega, en polnjak zmešanega in en polnjak 65 leta izvrstnega vina brez posode le za 100 for. nekemu podkupanu prodal, ki je izvrstni polnjak za ljutomerski samotok ali sladino z velikim dobičkom prodal, in se ve, je bil moje odkritosrčnosti in poštenosti prepričan, in tako je letos spet radostno sedajno vino prevzel. Pred dvema letoma mi je pa nek drugi podkupec, ko je že vino odpeljal in izplatil po 80 for. štrtinjak brez posode, še 20 for. doposlal iz proste volje, tako je bil zadovoljen! Prepustil sem mu namreč ceno in vrednost spoznati in mi vino izplati. Jaz sem si mislil, ako me letos opeharis, vkaniš, drugokrat nič ne dobiš, saj gorje ne prodam. Tako poštene možje ravnajo.

Iz tega se vsakdo lahko prepriča o hasnovitosti izvsvtnega vinograda. Sedaj pa še nekoliko besedic tebi, dragi vinorejec!

Ne zaničuj me preden moj značaj poznaš. Vedi, jaz se prilizavati pa tudi „lagati“ nevem: Kar je, to je; zmotim se že: to je pa naravno. Zato so moji sestavki vsi nekoliko pikeči, ostrost ali kakor nježna gospoda pravi, „surovost“, pa s šalivnimi stavki krotujem, ker srce ni tako hudobno kot ostri stavki pričajo, ki izvirajo iz čiste ljubezni za tvoj blagor in srečo časno in večno. Tudi se nočem bahati s tem, Bog obvaruj! Al ker sem precej grbastega sveta obhodil, ljudstva raznega precej spoznal, menim, da pravo storim, ako delansko, praktično ljudem svoja prepričanja pred oči stavljam.

Vedi še to. Moj vinograd hodijo skrbni vinorejci od daleč gledat. — Kar se pa trgatve dotiče, nisem sam, ampak po 18 do 20 trgačev imam na dan. O stiskovanju, prešanju je spet po 5 do 6 ljudi: 3 stiskavničarji, en moštinar in ena do dve moštনারici, ki vsi oči imajo, in toraj vidijo, koliko polnjakov naližejo. Mošt pa naravnost doli iz stiskavnice skozi žleb v kad v kleti ali pivnici postavljeno teče. O prodaji vina je pa moj ogleda, moja vinarja in vsi, ki vidijo vino odpeljevati. Iz vsega tega je tedaj očevidno, da čarovati, coprati ne znam, le slabo moliti, trpeti, umno delati in kakor je Božja volja pričakujem blagoslova od zgoraj meni v hasek a tebi v posnem, zato ti toliko priobčujem. Pregovor: propria laus foetet: lastna hvala smrdi, po takem mene ne zadene, ker je resnica dokazana. Komur pa ni prav, naj me temeljito in neovrčljivo zavrne in podučí; še hvaležen mu bom.

(Dalje prihodnjič.)

Bčelarstvo.

„Majhna je bčela med letječimi živalmi, pa njen sad ima prednost med sladčicami. Sir. 11. 3.“

Moje bčelarstvo. Akoravno na visoki gori, kder radi pihlajo neprijazni vetrovi, so bčelice moje v lanski jeseni semkaj prenešene skoz zimo čvrste ostale in se že v velikem travnu rojile ali mladile, kakor tukej govore. Imajo tukaj prav dobro pašo na cveticah in grmovju, na cvetečem sadnjem drevju, na domačih lipah in visokih kostanjih, na hojah in na travnikih. Dobil sem šest mladih rojev, in tri odroje ali roje prisiljenice ktere sem sam napravil, dva iz dzierzonskih panjev in enega iz slamnatega koša. Imam različne panje. Slamnate in lesene pregibljuje ali dzierzonske. Naj ročniši so dzierzonski pregibljivi panji, kder se zamore satovje (pogače) na deskicah viseče z bčelicami vred pregledati, prenašati in tako bčelicam pomagati, odroje delati, roje ponoviti ali strd jim odjemati, brez da bi se ktera bčelica vmorila.

Tudi pri slamnatih koših (panjih) ni treba bčelice vmeriti, kakor je grozno to ravnanje pri mnogih dozdej vladalo, ako ima koš zvrhoma do 3 palce veliko luknjico, na

ktero se naklada ali drugi košek naloži in ktere bčelice v dobri paši sosebno v jeseni o cvetju ajde (paganke) s samoj strdjo napolnijo, ktera se v pozno jesen ali proti zimi odvzame in porabi.

Ložeje pa kakor to ravnanje s pregibljivimi panji in odroji popisati, se da očitno razkladati in pokazati. K temu sem iz srca pripravljen.

Pri sv. Križu 27. junija.

Fr. V.

Še za bčelarje nekaj. Ktero zelenje se ne sme poleg ulnjaka sejati ali saditi. Poleg ulnjaka se ne sme sejati ali saditi čebul (Cuk) česnik (bčele namreč jih duha nemorejo volati) in ravno tako ne zelja, koleraba in salate kajti, če bčele z voskom zlo obtežene na te zelenje sedejo, one so tako slabe in trudne pri nasprotnem vetru da si ne morejo več tako pomoči, da bi spet vzletele. Ako poleg ulnjaka stoječe zelje preiščeš, boš v njem našel mrtve bčele, salata njim vendar ne škodi toliko kot selje. (Ver. Fr. Bl.)

Domače stvari.

Hmelinje (hmelna vrv) se tudi lahko prede. To še dojde celo ni bilo znano. V Belgiji se je činila prva skušnja. Kedar se je hmel pobral, se je hmelinje v koščeke razrezalo (2 — 4 čevlje dolge) te so se v male snopiče zvezali in v vodo položili kot konoplje; kesnej se ž njim ravno tako dela, kot s konopljami t. j. se mora dobro posušiti, otrei, omikati in presti. Tako pripravljena hmelinjina preja, da sicer debelo ali vendar prav rabljivo platno. (Prakt. Landw.)

Kako se dobro in dolgo ohrani luk, por (šarlot) Kedar tako imenovan luk, por iz zemlje vzameš ga moraš dobro oprati, na zračno, senčno mesto razdevati, večkrat obrniti in po tem na rešetu v toplo peč djati; čez dan večkrat zmešati in tako dolgo sušiti, dokler se ves tako dobro posuši, da se nimaš več bati, da bi ti zgnil. V sodu na suhem mestu hranjen, ostane celo čvrst nad jedno leto. (prakt. Landw.)

Kaj je storiti da se ne pokvari volhko seno? Seno, ktero se ni dosti suho spravilo, se mora osoliti, da se ne pokvari. Na 4 - 5 centov sena se izhaja z jednim funtom rdeče soli. J. Ž.

Žive meje glogove. — Glog ali belo trnje (Weisdorn) je naj bolji za žive meje; napravijo pa se take meje tudi lahko zato, ker se gloga na solnčnatem, trdem, svetu povsod dosti nahaja. Ker pa nekteri gospodarje še ne spoznajo, da plotovi iz lat so strašni snedeži lesa, zato je treba jih siliti, da delajo žive plotove. Tako na Tirolskem c. k. logar pl. Ganahl pri izkazovanju lesa in drv iz občinskega gozda le takim lesa in drv dovoljuje, ki vsako leto na svojem posestvu jeden ali dva sežnja glogove žive meje napravijo. („Novice.“)

Kinezi so skrbni gospodarje! Na Kineskem nimajo veliko živine, da bi mogli dobro gnojiti svoje polje ž živinskim gnojem. Njih gnoj so tedaj lanene preše, zmlete kosti in rogovi, saje, pepel, človeški lasje in nohti, posebno pa človeško blato. Kadar Kinez ali Japanež povabi prijatelja ali znanca v gosti, ga pred odhodom prosi, naj prej ne zapusti hiše, dokler ni od tega, kar je povžil nekoliko pustil pri hiši — za vrt ali polje.

Slovenski župan.

(Dalje.)

Srenjski stroški se plačujejo z srenjskimi dohodki. Če ima pa srenja za kake stroške posebno premoženje (posebni fond) odmenjen, se mora najpred to premoženje rabiti in le tedaj če se s tem premoženjem ne izhaja več, le tedaj se rabijo v ta namen srenjski dohodki. (§ 68.)

Če so pa stroški, katerih župan z navadnimi dohodki ne more poplačati, sme odbor posebno srenjsko priklado sklenoti.

Take priklade so:

1. Priklade k neposrednemu (directe) in k užitnemu davku (Verzehrungssteuer.)

2. Priklade in plačila, ki ne spadajo k davku;

3. Priklada je tretjič tudi, če morajo srenjski udje opravljati dela za srenjo, na primer voziti, živino dajati za dela, ktera izvršuje srenja in soseska. (73.)

Navadno se razdeljuje priklada k neposrednemu davku na

vse davke, kolikor jih je v srejni in priklado mora plačevati vsa k, kdor sploh davek plačuje, naj že bo srenjski ud ali pa ne. (§ 74.)

Če hoče odbor razpisati novo priklado v ta namen, da se kaj novega napravi, kar bi soseskine dohodke povišalo, ali pa, da se poplača posojilo, ki bi bilo potrebno za to novo naredbo mora poprašati popred volilce. In le tedaj če so tri četrtine volilcev zadovoljne, in če ti volilci tudi tri četrtine vsega neposrednega davka plačujejo, kar ga ima soseska, le tedaj sme odbor novo priklado razglasiti.

Če je tedaj v enej soseski 20 gospodarjev in volilcev, ki na primer plačujejo skupej 400 gold. neposrednega davka, mora biti zadovoljnih s tako novo priklado 15 takih gospodarjev, ki plačujejo skupaj 300 gold. neposrednega ali navadnega davka. (§ 78.)

Pri takej priložnosti oznani odbor vsem volilcem, da mu je potrebno vedeti njihovo mnenje, odloči jim dan in uro, kdaj naj se zbero, in potem se glasuje. Kdor je zadovoljen da se razpiše nova priklada, reče „da“, komur pa to ni prav, pa „ne“. — Potem sošteje odbor glasove koliko jih je reklo „da“ in koliko „ne“, in koliko plačujejo davka eni in drugi, pa razvidi, če sme razpisati novo priklado ali ne.

Če bi na primer soseska hotela sezidati cegelnico, ali postaviti mlin, ali pa kupiti kako posestvo, kar bi dohodke soseskine zvišalo, ali pa tudi, če hoče v ta namen kje vzeti denarjev na posodbo, sme odbor še le tedaj takej reči sklepati in odločiti, če je tri četrtine vsih volilcev za to, in če ti volilci tudi tri četrtine soseskinega davka plačujejo.

Na primer: Soseska Lipoglavska ali prav za prav njeni odbor je prevedel, da bi bilo za soseskino premoženje in sploh za vse sosede jako koristno, da se v Bistriškem potoku postavi mlin. K temu treba privoljenja volilcev, in zato se razglasi naslednje

Oznailo.

Srenjski predstojnik (župan) daje na znanje, da je srenjski odbor v seji dne 15. majnika 1866 sklenol, da se postavi v Bistriškem potoku mlin, ker bi se s tem srenjski dohodki povišali, gospodarjem pa bi ne bilo treba, daleč v mlin nositi in voziti. Po prevdarku bi se pa morala za to razpisati priklada namreč 20 % (percentov) od navadnega in 10 % od užitnega davka.

Ker je k temu privoljenja vsih volilcev treba, se vabijo, da se zbero prihodnjo nedeljo popoldne ob štirih v županovej hiši, kder se bo o tem glasovalo.

Kdor ne pride, kaže s tem, da je z novo priklado in s tem, da se stavi mlin, zadovoljen.

Srenja Lipoglavska dne 24. majnika 1866.

Jože Samastur l. r. zupan.

Prihodnjo nedeljo se zbero volilci, in ko jim razloži odbor vso zadevo na tanko, se začne glasovanje. — O tem pa

(Dalje prihodnjič.)

Novičar.

Državni zbor.

Dne 3. julija je dovršil državni zbor postav o delegacijah ter jo po predlogu odborov sprejel, ki se glasi: Pretehtajo, da je, po oživiljenju ogerske ustave in vsled tega po premembi postave o državnem zastopu dane 26. februarja 1861 nastala potreba poslati državno delegacijo, ki se ima pod načelom enakosti z deputacijo ogerskega državnega zbora v razgovor sniti o stvareh, ki jih ogerski zakonik o skupnih zadevah prisojuje razpravam teh poslaništev, spoznam, z dovoljenjem obojih zbornic državnega zbora deloma po spremembi opravnika državnega zbora danega dne 31. julija 1861 zaukazati, kakor sledi:

§ 1. Državni zbor ima pravico poslati deputacijo k razpravam, ki se po oživiljenju ogerske ustave imajo razpravljati.

§ 2. V to deputacijo ima gospodska zbornica 5, zbornica poslancev 10 udov voliti.

§ 3. Voli se v vsaki zbornici vsled posebnega sklepa.

Ko se je ta postava v odboru posvetovala, so ji nekteri nasprotovali kažoč, da je s takim dodatkom k opravniku načelo delegacij že priznано, predno se je v zbornici o tem glasovalo. Na to sta Beust in Herbst dvomeče podučila, da je to načelo že bilo prejeto v adresi, kar si naj tudi tisti poslanci zapomnijo, ki mislijo, da je adresa gola „formalnost.“

S to postavo je dualizem dobil podzidek. Državni pečetnik Beust je vladine misli razložil tako: Vlada se je trudila, da se od ogerske strani delegacija kakor naj hitrej odpošlje. V ta namen si je prizadevala tudi zunaj zbornice in ogerski zbor je zato hitrej postopal ker je mislil da se bo Dunajski državni zbor tudi te reči tako poprijel. Da pa to činiti more, je vlada predlog o delegacijah predložila precej po sastanku državnega zbora. Če pa vlada o skupnih zadevah ni predložila nobenega predloga, se je to zgodilo zato, ker takega predloga ni htela predložiti, ki bi se od ogerskih pogodb 67-orice razločeval, da se porazumenje ne pači, onim pogodbam pa pred ni htela pristopiti, predno se državni zbor o stanju teh zadev ne prepriča in pomiri. Po našem bi se tedaj to reklo blizo takole: Pustili smo Ogrom veljati, kar so želeli v pogodbah 67-orice, da dobimo od ondot delegacijo, in ker smo jo dobili obečano, imate potrditi, česar so Ogrizahtevali.

Vse one sanjarije, da v veljavnih rečeh o premembi ustave, ker jih imate dve tretjini državnega zbora prejeti, vtegnejo Slovenci, Tirolci in Poljaci biti odločivni glasi, so treznemu premišljevalcu se razkadile, ko meгла ob solncu, če bere: Delegaciji se snidete v razgovor o onih stvareh, ki jih ogerski zakonik jima prisojuje v razpravo. V običnem razgovoru ni nikdo nič govoril in tako se je tudi ta postava sprejela po tretjem branju. Ni treba še posebno omeniti da so s to postavo o delegaciji vsi oziri do posameznih kraljevin in dežel propali. Razun tega je bil na vrsti Van der Strassov predlog, naj se devetorici poslancev naroči izdelati osnovo 1. društvene postave 2. postavo družbovanja.

V seji dne 5. julija so bile skoro same volitve odsekov ali posebnih odborov za osnovo novih postav, prihodnja seja bo sredo 10. julija.

— Kupčija s sadjem na Štajerskem. Na železnici v Gradcu so naložili štajerskega sadja od oktobra 1864 do majnika 1865 leta 85.887 centov, od tega je šlo 70.286 centov na Dunaj in 14.867 centov v Budo na Ogorsko; ostalo se je odložilo na železničnih postajah v Požunu, Badenu poleg Dunaja, Šopronu itd.; 114 centov ga je šlo celo v Varšavo. — Ako se pomisli, da to sadje je samo na eni postaji (graški) iz dežele šlo na prodaj, je pač očitno, da se ga veliko speča po svetu in da je potem sadjereja vredna, da se je loti veliko pridnih rok. („Novice“.)

— Da bi se podignola izvožnja vina iz Štajerske je gospodarska podružnica v Mariboru poslala do vlade prošnjo, naj se davajo darila za izvožnjo vina in mesto plače potrošene, bi se naj poravnalo z pridelovalci. Nadalje si hočejo dati prinesiti pridelovalci na lastne stroške, in tudi podružnica gospodarska, vina za poskušnjo iz naj imenitejših, ptujih, tržnih mest, da zvejo kakošen okus ondašnji ljudje naj bolj ljubijo, da se jim lože pošljejo vina jihovemu okusu prijetna.

— Celi Avstrijski državni dolg je iznesel na koncu leta 1866 2.919.717.689 fl. a. v. od teh grejo na vsakletne obresti in plačila 123.919.536 fl. a. v. Ako se zdajni račun primeri z onim od konca leta 1865, se vidi, da se je dolg zadnje leto, v katerem je res bila velika in nesrečna vojska, za 387.634.540 fl. a. v. povečšal.

Madžarski gospodje so začeli proti Hrvatom nastopati s neslišano energijo (srčnostjo). Tako se čuje iz zanesljivega vira, da bosta tudi službo zgubila dvorna svetovavca Utješenovič in Radivojevič in še mnogi drugi viši vradniki hrvaški. Poprek sežejo nove dualistične naredbe na takovo polje, na katerem jih ne bi bili nikdar iskali.

Baron Sokčević ni več ban hrvaški; na mesto njega je imenovan civilni locumtenens Levin baron Rauch, znani privrženec madžarske stranke. Tudi še neke druge službe so dobili možje madžarske stranke. Za vojaškega poveljnika na Hrvaškem je imenovan fml. Gablenz.

— Groza je celo Evropo preletela, ko se je potrdila strahovita dogodba, da je cesar Maks od Juarezove vojne sodnije bil obsojen in 19. junija vstreljen. Vse Evropejske vlade so taki veliko žalovanje napovedale. Piše se, da je cesarja izdal ali tako rekoč Eskobedu, generalu liberalcev, prodal, jegov general Lopez, na kterega, je cesar naj bolj zaupal. S cesarjem vred je bilo vjeto 14 generalov, med kterimi so se nahajali dovolj poznani, Miramon, Mejco, Castillo, Herrera, in Ramirez, nadalje 18 obrstov, 15